

Ankenævnet *for* Forsikring

Den 24. maj 2023 blev i sag nr. 98449:

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

mod

Industriens Pensionsforsikring A/S
Nørre Farimagsgade 3
1364 København K

afsagt

k e n d e l s e :

Boet efter den nu afdøde forsikringstager – der havde arbejdsmarkedspension – klager ved dets bobestyrer over, at selskabet har afvist udbetaling til boet. I klageskema af 7/7 2022 til nævnet har bobestyreren bl.a. anført:

"[Forsikringstager] er afdøet ved døden [i 2021] og jeg er bobestyrer. Jeg modtog brev fra Industriens Pension den 7. februar 2022, hvor de meddelte at der var udbetaling til de efterladte. Jeg har sendt besked om, at der ikke er nogen arvinger, og pensionen kunne udbetales til boet. Industriens Pension meddelte, at der ikke blev udbetaling noget når der ikke var nærmeste pårørende, ingen begunstigede og [nu afdøde forsikringstager] havde ikke ønsket at udbetaling skulle ske til boet. Jeg har bedt om at få tilsendt policen, der findes ikke en police var tilbagemelding. Jeg har bedt om at få bevis på, at afdøde ikke ville have udbetaling til boet. Det findes der intet om på skrift, men jeg bliver henvist til pensionsvejledning.

Jeg har på ny bedt om at få pensionen udbetalt til boet, men det blev igen afvist.

Jeg har bedt Industriens Pension om at indbringe sagen for Ankenævnet. Det har de meddelt, at de ikke kan indgive klage.

Hvad vil du konkret opnå hos selskabet?
At afdødes pension bliver udbetalt til boet."

I vedlagte bilag til klageskemaet har bobestyreren til nævnet bl.a. anført:

"Jeg er bobestyrer i dødsboet efter ovennævnte [nu afdøde forsikringstager], jfr. vedhæftede skifteretsattest. [Nu afdøde forsikringstager] havde en pensionsordning i Industriens Pension.

Ankenævnet for Forsikring

2.

98449

Jeg modtog brev fra Industriens pension, dateret den 7. februar 2022 (bilag 1).

Den 15. februar 2022 sendte jeg 'besked fra hjemmeside' (bilag 2).

Den 17. februar sendte jeg brev til Industriens Pension, med anmodning om udbetaling af pension til boet. (bilag 3).

Den 10. marts 2022 afviste Industriens Pension af udbetale pension, da der er ikke var nogen nærmeste pårørende og ikke indsat nogen begunstiget. Og meddelte at [nu afdøde forsikringstager] ikke havde ønsket at udbetalingen skulle udbetales til boet. (bilag 4).

Den 10. marts 2022 bad jeg om at få tilsendt kopi af policen (bilag 4).

Den 10. marts 2022 meddelte Industriens Pension, at de ikke havde en specifik police på afdøde (bilag 5).

Den 11. marts 2022 bad jeg om bevis på, at [nu afdøde forsikringstager] ikke ville have udbetaling til boet, jfr. bilag 4. Da jeg ikke modtog svar rykkede jeg den 15. marts 2022 (bilag 6).

Den 18. marts 2022 henviste Industriens Pension til pensionsvejledning side 23. (bilag 7).

Jeg har ved brev af 3. maj 2022 på ny bedt om at få forsikringssummen udbetalt til boet. (Bilag 8).

Ved mail af 2. juni 2022, fastholder Industriens Pension at der ikke sker udbetaling. (Bilag 9).

3. juni 2022 anmoder jeg Industriens Pension om at indbringe sagen for Ankenævnet. (Bilag 9).

Den 14. juni 2022 meddeler Industriens Pension at de ikke kan indgive klage. (bilag 10).

Jeg indbringer hermed klage over afgørelsen fra Industriens Pension."

Selskabet har i brev af 12/9 2022 til nævnet bl.a. redegjort for sagsforløbet og afgørelsen således:

"Selskabet fastholder, at der ikke kan ske udbetaling til dødsboet, fordi afdøde ikke har udarbejdet en begunstigelseserklæring til fordel for dødsboet.

Sagsfremstilling:

Denne sag handler om, hvorvidt selskabet er forpligtet til at udbetale dækningen ved dødsfald til dødsboet.

Forsikringsforhold

Afdøde ... var på dødsfaldstidspunktet omfattet af 'Almindelige forsikringsbetingelser i Arbejdsmarkedspensionen' gældende fra den 1. juni 2021 (bilag A), og han var ligeledes omfattet af Pensionsvejledningen gældende fra den 1. juni 2021, der fremlægges som bilag B.

Det følger af forsikringsbetingelserne, side 4, at pensionsoversigten, forsikringsbetingelserne og pensionsvejledningen er en del af aftalegrundlaget for pensionsordningen.

Det fremgår af pensionsvejledningen, side 19, at:

'Udbetaling ved død sker uden om boet, medmindre du aktivt har valgt, at den skal udbetales til boet. At den bliver udbetalt uden om boet betyder, at dine efterladte får pengene, selvom du ved din død havde gæld, og der ikke er penge nok i boet til at betale gælden.'

Det fremgår også af pensionsvejledningen, side 20, at:

'Begunstigelse

Hvis du ikke selv indsætter en begunstiget til udbetalingen ved død, vil dine 'nærmeste pårørende' automatisk være indsat som begunstigede. Det kaldes en standardbegunstigelse.'

[...]

Videre er der anført følgende på side 21:

'Hvis der hverken er nogen begunstigede eller nærmeste pårørende, vil der ikke blive udbetalt noget fra pensionsordningen, medmindre du har valgt, at pengene skal udbetales til boet.'

Faktiske omstændigheder

Medlem bliver via sin daværende arbejdsgiver optaget i arbejdsmarkedspensionsordningen den 1. august 1993, hvor han får en pensionsordning i selskabet.

Pensionsordningen blev oprettet med en standardbegunstigelsesklausul, jf. de i år 1993 gældende forsikringsbetingelser § 11, stk. 2, hvorefter udbetaling ved død skal ske til forsikringstagerens nærmeste pårørende, således som de defineres i medfør af forsikringsaftalelovens § 105. Forsikringsbetingelserne fra år 1993 fremlægges som bilag C.

I perioden fra den 1. august 1993 til medlemmets død har medlemmet ikke indsat en begunstiget.

Selskabet har sendt to breve om vigtigheden af at beslutte, hvem der skal have udbetalt dækningen ved dødsfald.

Selskabet skrev den 16. oktober 2020 brev til medlemmet om, at han kunne vælge, hvem der skulle have udbetaling fra hans forsikring ved dødsfald, jf. bilag D.

Selskabet skrev igen den ... november 2020 brev til medlemmet om, at det er vigtigt, at han træffer afgørelse om, hvem der skal have udbetaling fra forsikringen ved dødsfald, jf. bilag E.

Brevene blev sendt til alle medlemmer, som ikke selv havde udfyldt en begunstigelseserklæring. Selskabet vidste ikke, hvilken begunstigelse der kunne være relevant for medlemmet.

Medlemmet reagerede ikke på brevene.

Han afgik ved døden [i 2021].

Den ... 2021 rettede selskabet henvendelse til Skifteretten i ..., jf. bilag F, og til Folkeregistret, jf. bilag G, med henblik på at få oplysninger om eventuelle slægtninge.

Folkeregistret svarede den ... 2021, jf. bilag H, at der ikke er nogen efterladte efter medlemmet.

Selskabet skrev den ... 2021 igen til Skifteretten og anmodede om navn på kontaktpersonen i boet, jf. bilag I, og Skifteretten svarede ved brev af den 21. januar 2022, jf. bilag J.

Selskabet skrev den 7. februar 2022 til advokaten, jf. bilag 1, og anmodede om navnene på eventuelle nærmeste pårørende og om kopi af et testamente, hvis der var et.

Advokaten svarede den 15. februar 2022, jf. bilag 2, at der ingen livsarvinger er, og at hun ville kontakte Rigsarkivet angående mulige slægtninge.

Advokaten skrev til selskabet den 17. februar 2022, jf. bilag 3, at der ingen slægtninge er, og hun anmodede om udbetaling til boet.

Selskabet svarede den 10. marts 2022, jf. bilag 4, at der ikke vil ske udbetaling til boet, jf. pensionsvejledningen, og fordi medlemmet ikke har udarbejdet nogen begunstigelseserklæring til fordel for boet.

Advokaten anmoder om bevis for, at der ikke er nogen begunstiging til fordel for boet, jf. bilag 6.

Selskabet svarer den 18. marts 2022, jf. bilag 7, at begunstigelsen på ordningen har været nærmeste pårørende (før år 2008) i medfør af forsikringsaftalelovens § 105 a. Selskabet henviser også til pensionsvejledningen, side 21.

Den 3. maj 2022 anmoder advokaten igen om udbetaling til boet, jf. bilag 8, med henvisning til forsikringsaftalelovens § 105 a og b om, at forsikringssummen tilfalder dødsboet, hvis der ikke er nogen nærmeste pårørende og ingen begunstiging.

Selskabet svarede den 2. juni 2022, jf. bilag 9, at pensionsordningen er oprettet med en standardbegunstigelsesklausul, hvorefter nærmeste pårørende indsættes på nytegningsdatoen. Videre skrev selskabet, at forsikringsaftaleloven kan fraviges ved aftale, og det har selskabet valgt at gøre i sit aftalegrundlag.

Den 3. juni 2022 anmodede advokaten selskabet om at indbringe sagen for Ankenævnet for Forsikring, jf. bilag 9.

Selskabet fastholder den 14. juni 2022 sin afgørelse om ikke at udbetale til boet, jf. bilag 10, og oplyser, at selskabet ikke er klageberettiget til Nævnet.

Selskabets begrundelse

Medlemmets pensionsordning er oprettet med standardbegunstiging, jf. bilag C, hvorefter udbetaling ved død sker til hans nærmeste pårørende. Standardbegunstigelsen er ikke siden ændret.

Selskabet fastholder, at der ikke kan ske udbetaling fra forsikringen ved dødsfald, når der hverken er nogen begunstigede eller nærmeste pårørende, hvilket fremgår af aftalegrundlaget, jf. pensionsvejledningen, side 21.

Ankenævnet for Forsikring

5.

98449

Selskabet fastholder også, at der i medfør af aftalegrundlaget ikke kan ske udbetaling til boet, fordi afdøde ikke har valgt udbetaling til boet, jf. pensionsvejledningens side 19 og 21.

Selskabet lægger vægt på, at medlem, trods opfordringer hertil, ikke har indsat nogen begunstige til at modtage udbetaling ved død, jf. selskabets to breve, bilag C og D. Medlemmet reagerede ikke på selskabets breve, hvorfor standardbegunstigelsen fortsatte med at være gældende.

Advokaten påberåber sig udbetaling til boet i medfør af forsikringsaftalelovens § 105 a og b.

Forsikringsaftalelovens § 3 har følgende ordlyd:

'Denne lovs bestemmelser kommer, for så vidt de ikke udtrykkeligt er erklæret for ufravigelige eller deres ufravigelighed følger af andre retsregler, kun til anvendelse, hvis ikke andet er udtrykkeligt aftalt eller må anses indeholdt i aftalen.'

Selskabet har i sit aftalegrundlag fraveget forsikringsaftalelovens § 105 b, stk. 1, 2. pkt. om udbetaling til dødsboet, når der ikke er nogen nærmeste pårørende at udbetale til.

Selskabet har i aftalegrundlaget besluttet, at 'Hvis der hverken er nogen begunstige eller nærmeste pårørende, vil der ikke blive udbetalt noget fra pensionsordningen, medmindre du har valgt, at pengene skal udbetales til boet.'

Selskabet opretter obligatoriske arbejdsmarkedspensionsordninger på et solidarisk grundlag, og det er medlemmerne, som er ejere af ordningerne. Det betyder, at dødsfaldsdækninger, der ifølge aftalegrundlaget ikke kommer til udbetaling, forbliver i kollektivet til fordel for alle de øvrige medlemmer.

Efter forretningsgangen i selskabet skal alle begunstigelser noteres på medlemmets personnummer i selskabets forsikringssystem. Der er ikke i systemet nogen registreringer af en særlig begunstigelse, oprettet af medlemmet.

Det følger af forsikringsretlige principper, og er fastslået i retspraksis, at bevisbyrden for et dækningsberettiget krav påhviler klager (advokaten), jf. blandt andet kendelserne 93391, 97021 og 97039.

Det er således advokaten, der skal føre bevis for, at medlemmet har valgt udbetaling til boet ved dødsfald. Advokaten har ikke løftet denne bevisbyrde."

Nævnets sekretariat har den 25/11 2022 bedt selskabet om at fremsende forsikringstagerens tidligere pensionsoversigt, forsikringsbetingelser og pensionsvejledning. Sekretariatet har videre bedt selskabet om at oplyse, hvorvidt forsikringstageren tidligere har været omfattet af forsikringsbetingelser, hvor der vil ske udbetaling til boet, hvis der ikke er nogen nærmeste pårørende. Selskabet har i brev af 8/12 2022 til nævnet bl.a. anført:

"Selskabet fastholder, at der ikke kan ske udbetaling til dødsboet, fordi medlemmet ikke har udarbejdet en begunstigelseserklæring til fordel for dødsboet.

Denne sag handler om, hvorvidt selskabet er forpligtet til at udbetale dækningen ved dødsfald til boet.

Supplerende spørgsmål

Nævnet har anmodet om at få tilsendt medlemmets tidligere pensionsoversigt, forsikringsbetingelser og pensionsvejledning.

Ved telefonsamtale den 30. november 2022 blev det præciseret, at Nævnet anmoder om materialet for året før, at selskabet ændrede i forsikringsbetingelsernes § 18, stk. 4.

Nævnet har også anmodet om svar på, om afdøde tidligere har været omfattet af forsikringsbetingelser, hvor der vil ske udbetaling til boet, hvis ikke der er nogen nærmeste pårørende.

Faktiske forhold om forsikringsbetingelsernes § 18, stk. 4

Alle selskabets forsikringer er oprettet med en standardbegunstigelse, der henviser til forsikringsaftalelovens § 105, og i år 2007, jf. bilag K, var reglen i § 11, stk. 2 med følgende ordlyd:

'Udbetalinger, der forfalder efter forsikringstagerens død eller senere, tilfalder forsikringstagerens nærmeste pårørende, som defineret i forsikringsaftalelovens § 105, medmindre forsikringstageren skriftligt har meddelt Industriens Pension, at en anden begunstiget ønskes indsat. I så fald tilfalder udbetalinger denne.'

Forsikringsaftalelovens liste over nærmeste pårørende blev udvidet fra den 1. januar 2008 til også at omfatte samlevere efter nærmere angivne kriterier. § 105 a, stk. 1 blev indføjet i loven med følgende ordlyd:

Stk. 1. Medmindre andet fremgår af omstændighederne, anses som nærmeste pårørende forsikringstagerens ægtefælle, en samlever, der opfylder kravene i stk. 2., børn eller arvinger i nævnte rækkefølge.

Stk. 2. For at være omfattet af stk. 1 skal en samlever leve sammen med forsikringstageren på fælles bopæl og

- 1. Vente, have eller have haft et barn sammen med forsikringstageren eller*
- 2. Have levet sammen med forsikringstageren i et ægteskabslignende forhold på den fælles bopæl i de sidste 2 år før dødsfaldet.*

Selskabet opretholdt standardbegunstigelsen 'nærmeste pårørende' efter lovændringen. Men selskabet ændrede indholdet i listen over nærmeste pårørende med virkning fra den 1. januar 2008, og selskabets nye regel, jf. bilag L, fik følgende ordlyd i § 20:

'Hvis den forsikrede ikke ved en skriftlig henvendelse til Industriens Pension har indsat en eller flere personer som begunstigede, udbetales forsikringen til 'nærmeste pårørende', jf. forsikringsaftalelovens § 105a.'

Selskabets udvidede dermed listen, så samlevere fremover var omfattet af den.

Med virkning fra den 1. juli 2009 fjede selskabet samleverne på listen over nærmeste pårørende med tilbagevirkende kraft på forsikringer, der var oprettet inden loven trådte i kraft den 1. januar 2008, jf. § 20, stk. 5, jf. bilag M. Reglen har denne ordlyd:

'stk. 5. Henvisningen i stk. 1 til § 105 a gælder med virkning fra den 1. juli 2008 også for de forsikringer, der var i kraft ved udgangen af 2007. Hvis den forsikrede ikke ønsker, at udbetalingen skal

ske til nærmeste pårørende, som angivet i § 105 a i forsikringsaftaleloven, skal den forsikrede selv indsætte en særlig begunstiget.'

Højesteret underkendte ved dom den 3. september 2020, jf. bilag N (sag BS-49362/2019-HJR), at samlevare kom på listen over nærmeste pårørende med tilbagevirkende kraft på forsikringer, der var oprettet inden loven trådte i kraft den 1. januar 2008.

Selskabet ændrede som følge af dommen sine forsikringsbetingelser gældende fra den 1. januar 2021, jf. bilag A, således at samlevare ikke længere er omfattet af nærmeste pårørende i begunstigelser, der er sket før den 1. januar 2008. Ordlyden i § 18, stk. 4 blev således:

'Henvisningen i stk. 1 til forsikringsaftalelovens § 105 a gælder med virkning fra den 1. januar 2021 ikke længere for de forsikringer, der var i kraft ved udgangen af 2007. Hvis den forsikrede ønsker, at udbetalingen skal ske til nærmeste pårørende, som angivet i forsikringsaftalelovens § 105 a, skal den forsikrede selv ændre begunstigelsen.'

Medlem blev orienteret om ændringen ved selskabets brev af den 10. december 2020, jf. bilag R.

Faktiske forhold vedrørende forsikringsbetingelserne om ingen udbetaling til boet

Frem til den 31. december 2012 skete der udbetaling til et dødsbo, når et medlem ikke havde skrevet en begunstigeserklæring, og når der ingen nærmeste pårørende var.

Bestyrelsen indførte fra den 1. januar 2013, at der ikke vil ske udbetaling ved dødsfald fra pensionsordningen i de situationer, hvor der hverken er nogen begunstigede eller nogen 'nærmeste pårørende', jf. bilag P, side 9, sidste afsnit.

Før det tidspunkt ville der efter den daværende § 104 i forsikringsaftaleloven (LBKG 1986-10-24, nr. 726) alene ske udbetaling til dødsboet, hvis forsikrede havde slettet standardbegunstigelsen, eller selv indsat boet som begunstiget.

Bestyrelsen udvidede reglen fra den 1. januar 2018, så der kan ske udbetaling til boet, på den klare betingelse, at medlemmet selv vælger det, jf. bilag Q, side 19, 6. afsnit.

Aftalegrundlaget for pensionsordningen består af pensionsvejledningen, forsikringsbetingelser samt pensionsoversigten, jf. bilag B, side 4, 2. afsnit.

Det er dødsfaldsdatoen, der afgør, hvilke forsikringsbetingelser der gælder for udbetalingen ved død, jf. bilag B, side 4, 6. afsnit.

Medlem døde ... 2021, og derfor er det forsikringsbetingelserne (bilag A) og pensionsvejledningen (bilag B) fra den 1. juni 2021, der er gældende for udbetalingen ved død.

Selskabets begrundelse

Selskabet fastholder, at medlemmets pensionsordning er oprettet med standardbegunstigelse, jf. bilag C, hvorefter udbetaling ved død sker til hans nærmeste pårørende. Standardbegunstigelsen har været gældende i hele forsikringstiden, fordi medlem ikke selv har udarbejdet en begunstigeserklæring. Standardbegunstigelsen er også nævnt i alle pensionsoverblik, jf. bilag R, som selskabet har sendt til medlemmet.

Selskabet fastholder også, at selskabets bestyrelse siden selskabets etablering har haft ret til at ændre i pensionsvejledningen og i forsikringsbetingelserne. Medlemmerne bliver altid skriftligt orienteret om nye regler, jf. f.eks. bilag R.

Selskabet indførte med virkning fra den 1. januar 2013, at der ikke vil ske udbetaling ved dødsfald fra pensionsordningen i de situationer, hvor der hverken er nogen begunstigede eller nogen 'nærmeste pårørende', jf. bilag P, side 9, sidste afsnit. Reglen blev udvidet fra den 1. januar 2018, så der kan ske udbetaling til boet, på den betingelse, at medlemmet selv vælger det, jf. bilag Q, side 19, 6. afsnit.

Det er selskabets primære påstand, at der ikke kan ske udbetaling fra medlemmets forsikring ved dødsfald, fordi der hverken er nogen begunstigede eller nogen nærmeste pårørende. Reglen fremgår af aftalegrundlaget, jf. bilag B, side 21.

Subsidiært gør selskabet gældende, at Højesterets dom af 3. september 2020 betyder, at ordningen uanset ændringerne i aftalegrundlaget, er omfattet af den dagældende § 104 i forsikringsaftaleloven, hvorefter der alene skal ske udbetaling til boet, hvis der ikke er en standardbegunstigelse, eller denne er slettet af forsikrede. Da medlem ikke havde slettet standardbegunstigelsen, kan der ikke ske udbetaling til dødsboet."

Nævnets sekretariat har den 13/2 2023 bedt selskabet om at redegøre for, hvor i aftalegrundlaget det fremgår, at udbetalingen frem til 31/12 2012 kunne ske til et dødsbo. Selskabet har i brev af 8/3 2023 til nævnet bl.a. anført:

"Industriens Pension (herefter kaldet selskabet) har den 13. februar 2023 modtaget Nævnets yderligere supplerende spørgsmål til sagen.

Selskabet fastholder, at der ikke kan ske udbetaling til dødsboet, fordi medlemmet ikke har udarbejdet en begunstigelseserklæring til fordel for dødsboet.

Supplerende spørgsmål

Nævnet har anmodet om en redegørelse for, hvori i aftalegrundlaget det fremgik, at udbetalingen frem til den 31. december 2012 skete til et dødsbo.

Nævnet har også anmodet om kopi af aftalegrundlaget for pensionsordningen gældende inden og efter ændringen den 1. januar 2013.

Redegørelse for aftalegrundlaget frem til den 31. december 2012

Efter ændringen af forsikringsaftaleloven i 2008 blev ordningen i henhold til opsamlingsbestemelsen i forsikringsaftalelovens § 105 b, stk. 1, 2. punktum, udbetalt til dødsboet, hvis der ikke var nogen efterladte.

Som det fremgår af medlemspecen fra 2012, bilag T, var der ikke før 2013 nogen undtagelse fra reglen i forsikringsaftaleloven.

Det fremgår af forsikringsaftalelovens § 3, at loven alene finder anvendelse, hvis andet ikke er aftalt med den forsikrede.

Industriens Pension er en arbejdsmarkedspensionsordning. Formålet med pensionsordningen er at sikre medlemmerne i pensionsordningen, så de og deres nærmeste kan få ret til hjælp fra pensionsordningen i tilfælde af, at medlemmet bliver alvorligt syg, uarbejdsdygtig, dør eller forlader arbejdsmarkedet for at gå på pension.

Udbetaling til boet, fordi medlemmet ikke efterlader sig nærmeste pårørende, herunder arvinger, eller navngivne begunstigede, vil ofte være en udbetaling til fordel for boets kreditorer, men ikke for personer tæt på medlemmet.

Derfor besluttede selskabet med virkning fra 1. januar 2013 at indføre en regel i aftalegrundlaget, jf. medlemspecen om, at der ikke sker udbetaling, hvis medlemmet ikke efterlader sig nærmeste pårørende eller navngivne begunstigede. Medlemspecen gældende fra 1. januar 2013 er vedlagt som bilag S. Ændringen fremgår på side 9, nederst i 2. spalte.

Ændringen betød, at aftalegrundlaget i højere grad kom at opfylde formålet med forsikringsaftalelovens § 105 b, jf. lovbemærkningerne:

Stk. 2 indebærer, at forsikringssummen tilfalder forsikringstagerens dødsbo, hvis forsikringstageren i medfør af § 102 har bestemt, at der ikke skal være indsat en begunstiget. Hvis forsikringssummen skal tilfalde boet, skal der således træffes en udtrykkelig bestemmelse herom i overensstemmelse med forsikringsaftalelovens § 103, stk. 1, i alle tilfælde, hvor forsikringstageren efterlader sig 'nærmeste pårørende'.

Efter ændringen i medlemspecen sker der alene udbetaling til dødsboet, hvis medlemmet aktivt har valgt det.

Kopi af aftalegrundlaget for pensionsordningen gældende inden og efter ændringen den 1. januar 2013

Selskabet vedlægger kopi af forsikringsbetingelserne gældende fra den 1. april 2012 til den 1. januar 2013 som bilag S.

Selskabet vedlægger kopi af medlemspece gældende fra den 1. april 2012 til den 1. januar 2013 som bilag T.

Selskabet sendte kopi af medlemspece gældende fra den 1. januar 2013 som bilag O i vores supplerende svarskrift af den 8. december 2022."

Nævnet har fået forelagt bilag fra sagen, hvoraf nogle gengives nedenfor. Af forsikringsbetingelserne gældende fra 1993 fremgår bl.a.:

"§ 11. Engangsbeløb

...

Stk. 2

Engangsbeløb, der forfalder ved forsikringstagerens død, tilfalder forsikringstagerens nærmeste pårørende som defineret i forsikringsaftalelovens § 105."

Af forsikringsbetingelserne gældende fra 1/7 2007 til 31/12 2007 fremgår bl.a.:

"§ 11 Engangsbeløb og månedlige beløb

...

Stk. 2

Udbetalinger, der forfalder ved forsikringstagerens død eller senere, tilfalder forsikringstagerens nærmeste pårørende, som defineret i forsikringsaftalelovens § 105, medmindre forsikringstageren skriftligt har meddelt Industriens Pension, at en anden begunstiget ønskes indsat. I så fald tilfalder udbetalinger denne."

Af forsikringsbetingelserne gældende fra 1/1 2008 til 30/6 2009 fremgår bl.a.:

"§ 20 Udbetaling til de efterladte

Hvis den forsikrede ikke ved en skriftlig henvendelse til Industriens Pension har indsat en eller flere personer som begunstigede, udbetales forsikringen til 'nærmeste pårørende', jf. forsikringsaftalelovens § 105 a.

...

Stk. 5

Henvisningen i stk. 1 til § 105 a gælder med virkning fra den 1. juli 2008 også for de forsikringer, der var i kraft ved udgangen af 2007. Hvis den forsikrede ikke ønsker, at udbetalingen skal ske til nærmeste pårørende, som angivet i § 105 a i forsikringsaftaleloven, skal den forsikrede selv indsætte en særligt begunstiget."

Af medlemspjece gældende fra 1/4 2012 til 31/12 2012 fremgår bl.a.:

"Ydelser ved dødsfald

...

Begunstigelse

Hvis du ikke selv indsætter en begunstiget til dødsfaldssummen, den opsparingssikrede alderssum, rateforsikringen ved død eller en resterende ratepension, vil dine 'nærmeste pårørende' automatisk være indsat som begunstigede.

'Nærmeste pårørende' er i nævnte rækkefølge:

- Din ægtefælle eller registrerede partner
- Din samlever*
- Dine børn og afdøde børns børn
- Dine arvinger efter testamente
- Dine arvinger efter arveloven

*Din samlever skal leve sammen med dig på den fælles bopæl, og I skal enten vente, have eller have haft børn sammen eller have levet sammen i et ægteskabslignende forhold på den fælles bopæl i de sidste 2 år før dødsfaldet.

Du kan frit vælge, hvem du vil begunstige til dødsfaldssummen. Du kan dog ikke indsætte et pengeinstitut, finansieringsselskab eller lignende som begunstiget.

Til den opsparingssikrede alderssum og rateforsikringen ved død samt en resterende ratepension kan du vælge særligt at begunstige en eller flere af følgende personer:

- Dine nærmeste pårørende (se ovenfor)
- Din ægtefælle/registrerede partner
- Din fraskilte ægtefælle/tidligere registrerede partner
- En navngiven person, du bor sammen med på indsættelsestidspunktet (f.eks. din samlever) eller dennes livsarvinger (børn, børnebørn osv.)
- Dine livsarvinger (børn, børnebørn osv.)
- Dine stedbørn og deres livsarvinger

Dødsfaldsydelserne udbetales uden om boet til de begunstigede, uanset om du ved din død efterlader dig gæld. Der kan dog i visse tilfælde gøres indsigelse mod en begunstigelse.

Hvis du ikke ønsker 'nærmeste pårørende' som begunstiget, skal Industriens Pension have oplysning om, hvem der så skal have dødsfaldsydelserne udbetalt. Du kan enten ringe til os eller logge på Min side på www.industrienspension.dk, hvis du vil indsætte en begunstiget eller ændre begunstigelse. Ved ændringer i dine familiære forhold er det vigtigt, at du på ny overvejer, om den foretagne begunstigelse stadig svarer til dine ønsker.

Du skal være opmærksom på, at en begunstigelse i Industriens Pension ikke bortfalder, selv om du i en periode ikke har dækningen, fordi du har været hvilende medlem og er udtrådt af pensionsordningen, og herefter bliver aktivt medlem igen.

Vi udbetaler de ydelser, der er ret til ved dødsfaldet. Hvis vi efter dødsfaldet modtager indbetalinger, blive de sendt videre til dødsboet. Det gælder dog ikke, hvis det er første rettidige bidrag, da det skal bruges til at oprette forsikringen."

Af forsikringsbetingelserne gældende fra 1/4 2012 til 31/12 2012 fremgår bl.a.:

"§ 19 Udbetaling til de efterladte

Hvis den forsikrede ikke ved en skriftlig henvendelse til Industriens Pension har indsat en eller flere personer som begunstigede, udbetales forsikringen til 'nærmeste pårørende', jf. forsikringsaftalelovens § 105 a.

Stk. 2

Forsikrede kan selv indsætte en eller flere begunstigede efter eget valg til dødsfaldssummen, hvis forsikrede ønsker, udbetaling skal ske til andre end nærmeste pårørende.

Stk. 3

Forsikrede kan indsætte en eller flere af følgende personer som begunstigede til de øvrige udbetalinger ved død, hvis forsikrede ønsker, udbetaling skal ske til andre end nærmeste pårørende:

- Ægtefælle/registreret partner
- Fraskilt ægtefælle/tidligere registreret partner
- Navngiven person, som forsikrede bor sammen med på indsættelsestidspunktet eller dennes livsarvinger (børn, børnebørn etc.)
- Livsarvinger (børn, børnebørn etc.)
- Stedbørn og dennes livsarvinger

...

Stk. 5

Ankenævnet for Forsikring

12.

98449

Henvisningen i stk. 1 til § 105 a gælder med virkning fra den 1. juli 2008 også for de forsikringer, der var i kraft ved udgangen af 2007. Hvis den forsikrede ikke ønsker, at udbetalingen skal ske til nærmeste pårørende, som angivet i § 105 a i forsikringsaftaleloven, skal den forsikrede selv indsætte en særlig begunstiget."

Af medlemspjece gældende fra 1/1 2013 til 31/3 2013 fremgår bl.a.:

"Begunstigelse

Hvis du ikke selv indsætter en begunstiget til dødsfaldssummen, den opsparingssikrede alderssum, rateforsikringen ved død eller en resterende ratepension, vil dine 'nærmeste pårørende' automatisk være indsat som begunstigede.

'Nærmeste pårørende' er i nævnte rækkefølge:

- Din ægtefælle eller registrerede partner
- Din samlever*
- Dine børn og afdøde børns børn
- Dine arvinger efter testamente
- Dine arvinger efter arveloven

* Din samlever skal leve sammen med dig på den fælles bopæl, og I skal enten vente, have eller have haft, børn sammen eller have levet sammen i et ægteskabslignende forhold på den fælles bopæl i de sidste 2 år før dødsfaldet.

Du kan frit vælge, hvem du vil begunstige til dødsfaldssummen. Du kan dog ikke indsætte et pengeinstitut, finansieringsselskab eller lignende som begunstiget.

...

Hvis der hverken er nogen begunstigede eller 'nærmeste pårørende', vil der ikke blive udbetalt noget fra pensionsordningen".

Af selskabets brev af 23/5 2013 til forsikringstageren fremgår bl.a.:

"Har du tjek på begunstigelsen på din pensionsordning?

Det er vigtigt, at du er opmærksom på, hvem der får penge fra din pensionsordning, når du dør.

Hvis du ikke tidligere aktivt selv har begunstiget nogen, udbetaler vi til dine nærmeste pårørende.

Det betyder, at:

- Hvis du er gift, går pengene til din ægtefælle.
- Hvis du har en samlever, og I har levet som par de seneste to år, før du dør, eller I har eller venter barn sammen, får din samlever pengene.
- Hvis du hverken er gift eller har en samlever, går pengene til dine børn, børnebørn eller andre arvinger."

Af bekendtgørelse nr. 1237 af 9/11 2015 af lov om forsikringsaftaler fremgår bl.a.:

"§ 3. Denne lovs bestemmelser kommer, for så vidt de ikke udtrykkeligt er erklæret for ufravigelige eller deres ufravigelighed følger af andre retsregler, kun til anvendelse, hvis ikke andet er udtrykkeligt aftalt eller må anses indeholdt i aftalen.

...

§ 105. Ved fortolkningen af bestemmelser om indsættelse af en begunstiget anvendes stk. 2-4, hvis ikke andet fremgår af omstændighederne, når forsikringssummen skal udbetales ved forsikringstagerens død.

Stk. 2. Er forsikringstagerens ægtefælle indsat som begunstiget, anses den ægtefælle, som forsikringstageren ved sin død levede i ægteskab med, som begunstiget.

Stk. 3. Har forsikringstageren indsat sine børn som begunstigede, anses den pågældendes livsarvinger, herunder den pågældendes adoptivbørn og disses livsarvinger, som begunstigede, hver for den andel, arveloven tildeler den pågældende.

Stk. 4. Er forsikringstagerens arvinger indsat som begunstigede, får arvingerne del i forsikringssummen efter det forhold, som de pågældende i henhold til testamente eller loven er arveberettiget efter forsikringstageren.

§ 105 a. Medmindre andet fremgår af omstændighederne, anses som nærmeste pårørende forsikringstagerens ægtefælle, en samlever, der opfylder kravene i stk. 2, børn eller arvinger i nævnte rækkefølge.

Stk. 2. For at være omfattet af stk. 1 skal en samlever leve sammen med forsikringstageren på fælles bopæl og

- 1) vente, have eller have haft et barn sammen med forsikringstageren eller
- 2) have levet sammen med forsikringstageren i et ægteskabslignende forhold på den fælles bopæl i de sidste 2 år før dødsfaldet.

Stk. 3. En fælles bopæl som nævnt i stk. 2 anses ikke for ophørt ved midlertidigt ophold i anden bolig eller ved ophold i institution.

§ 105 b. Har forsikringstageren ikke indsat en begunstiget, og skal forsikringssummen udbetales ved forsikringstagerens død, tilfalder forsikringssummen forsikringstagerens nærmeste pårørende, jf. § 105 a. Er der ikke nogen nærmeste pårørende, tilfalder forsikringssummen forsikringstagerens dødsbo.

Stk. 2. Forsikringssummen tilfalder forsikringstagerens dødsbo, hvis forsikringstageren har bestemt, at der ikke skal være indsat en begunstiget."

Af pensionsvejledning gældende fra 1/4 2018 fremgår bl.a.:

"UDBETALING VED DØD

...

Udbetaling ved død sker uden om boet, med mindre du aktivt har valgt, at den skal udbetales til boet. At den bliver udbetalt uden om boet betyder, at dine efterladte får pengene, selvom du ved din død havde gæld, og der ikke er penge nok i boet til at betale gælden.

...

Begunstigelse

Hvis du ikke selv indsætter en begunstiget til udbetalingerne ved død, vil dine 'nærmeste pårørende' automatisk være indsat som begunstigede.

'Nærmeste pårørende' er i nævnte rækkefølge:

- Din ægtefælle/registrerede partner
- Din samlever*
- Dine børn og afdøde børns børn
- Dine arvinger efter testamente

- Dine arvinger efter arveloven.

* Din samlever skal leve sammen med dig på den fælles bopæl, og I skal enten vente, have eller have haft børn sammen eller have levet sammen i et ægteskabslignende forhold på den fælles bopæl i de sidste 2 år før dødsfaldet.

Du kan frit vælge, hvem du vil begunstige til dødsfaldssummen. Du kan dog ikke indsætte et pengeinstitut, finansieringsselskab eller lignende som begunstiget.

Du kan af skattemæssige årsager kun vælge at begunstige bestemte personer til resten af udbetalingen ved død. Du kan fx ikke vælge at begunstige fjernere familiemedlemmer, en god ven eller en forening. De personer, du kan indsætte som begunstigede, er:

- Dine nærmeste pårørende (se ovenfor)
- Din fraskilte ægtefælle/tidligere registrerede partner
- En navngiven person, du bor sammen med på indsættelsestidspunktet (fx din samlever) eller dennes livsarvinger (børn, børnebørn osv.)
- Dine livsarvinger (børn, børnebørn osv.)
- Dine stedbørn og deres livsarvinger.

Udbetalingerne ved dødsfald udbetales uden om boet til de begunstigede, uanset om du ved din død efterlader dig gæld. Det gælder dog ikke, hvis du har valgt, at pengene skal udbetales til boet. Dine efterladte kan i visse tilfælde gøre indsigelse mod en begunstigelse.

Hvis du ikke ønsker 'nærmeste pårørende' som begunstiget, skal Industriens Pension have oplysning om, hvem der så skal have udbetalingerne ved dødsfald. Du kan enten ringe til os eller logge på Min side på vores hjemmeside, hvis du vil indsætte en begunstiget eller ændre begunstigelsen. Ved ændringer i dine familiære forhold er det vigtigt, at du på ny overvejer, om begunstigelsen stadig svarer til dine ønsker.

Hvis du eksempelvis har indsat din samlever som begunstiget, er det vigtigt, du ændrer begunstigelsen, hvis I senere flytter fra hinanden. Det gælder både, hvis din tidligere samlever ikke længere skal være begunstiget, men også hvis din tidligere samlever fortsat skal være begunstiget, selv om I er flyttet fra hinanden. Hvis du ikke foretager dig noget, kan der opstå tvivl om, hvem der skal have pengene, og det kan blive besværligt for dine efterladte at få pengene.

Kontakt os endelig, hvis du har brug for rådgivning.

Vi udbetaler det, der er ret til ved dødsfaldet. Hvis vi efter dødsfaldet modtager indbetalinger, bliver de sendt videre til dødsboet. Det gælder dog ikke, hvis det er første rettidige indbetaling, da den skal bruges til at oprette forsikringen.

Hvis der hverken er nogen begunstigede eller 'nærmeste pårørende', vil der ikke blive udbetalt noget fra pensionsordningen, medmindre du har valgt, at pengene skal udbetales til boet."

Af selskabets brev af 16/10 2020 til forsikringstageren fremgår bl.a.:

"Vi skriver til dig, fordi der ikke må være usikkerhed om, hvem der skal have din pension, hvis du dør.

Du kan fjerne usikkerheden ved at træffe et valg nu.

Du skal vælge, om din pensionsopsparing skal udbetales til navngivne personer eller til 'Nærmeste pårørende'.

'Nærmeste pårørende' betyder, at pengene udbetales i følgende rækkefølge:

1. Ægtefælle/registreret partner. *Hvis du ikke er gift, så til*
2. Din samlever, hvis I har boet sammen i ægteskabslignende forhold de sidste to år før din død, eller hvis I har, har haft eller venter barn sammen. *Hvis ikke du er samlevende, så til*
3. Børn og børnebørn. *Hvis du ikke har børn eller børnebørn, så til*
4. Dine arvinger i dit testamente. *Hvis du ikke har lavet et testamente, så til*
5. Dine arvinger efter arveloven.

Uanset hvem der skal have pengene, er det vigtigt, at du foretager et valg. Ellers kan dine efterladte komme til at stå i en usikker situation, og måske bliver pengene ikke fordelt sådan, som du ønskede."

Af selskabets brev af 8/11 2020 til forsikringstageren fremgår bl.a.:

"Vi skriver til dig, fordi der ikke må være usikkerhed om, hvem der skal have din pension, hvis du dør. Derfor er det vigtigt, at du træffer et valg nu. Det kan du gøre ved logge ind på industriens-pension.dk. Herfra kan du også se, hvor mange penge der vil være til dine efterladte.

Hvem får pengene

Du skal vælge, om din pensionsopsparing skal udbetales til navngivne personer eller til 'Nærmeste pårørende'.

'Nærmeste pårørende' betyder, at pengene udbetales i følgende rækkefølge:

1. Ægtefælle/registreret partner. *Hvis du ikke er gift, så til*
2. Din samlever, hvis I har boet sammen i ægteskabslignende forhold de sidste to år før din død, eller hvis I har, har haft eller venter barn sammen. *Hvis ikke du er samlevende, så til*
3. Børn og børnebørn. *Hvis du ikke har børn eller børnebørn, så til*
4. Dine arvinger i dit testamente. *Hvis du ikke har lavet et testamente, så til*
5. Dine arvinger efter arveloven.

Uanset hvem der skal have pengene, er det vigtigt, at du foretager et valg. Ellers kan dine efterladte komme til at stå i en usikker situation, og måske bliver pengene ikke fordelt sådan, som du ønskede."

Af selskabets brev af 10/12 2020 til forsikringstageren fremgår bl.a.:

"Samlevers ret til udbetaling som nærmeste pårørende bliver ændret

Denne ændring er kun relevant for dig, hvis du har været medlem fra før 1. januar 2008.

Hvis du har været medlem fra før 1. januar 2008, og du ikke selv har valgt, hvem der skal have dine pensionspenge, når du dør, så har du en standardbegunstigelse. Fra 1. januar 2021 vil en sam-

lever ikke få ret til udbetaling, hvis du har en standardbegunstigelse fra før 2008. Ønsker du, at din evt. samlever får udbetalt dine pensionspenge, når du dør, så skal du selv indsætte en begunstiget på industrienspension.dk/minside.

Formålet med ændringen er at sikre, at der ikke er usikkerhed om, hvem der får pengene, når du dør. Ændringen findes i forsikringsbetingelsernes kapitel 1, § 18, stk. 4.

Du kan finde både de aktuelle og de tidligere forsikringsbetingelser og medlemspecer på industrienspension.dk/Forsikringsbetingelser."

Af selskabets brev af 14/2 2021 til forsikringstageren fremgår bl.a.:

"Træf et vigtigt valg for dine efterladte

Der må ikke være usikkerhed om, hvem der skal have din pensionsopsparing, hvis du dør. Du skal derfor vælge, om din pensionsopsparing skal udbetales til navngivne personer eller til 'Nærmeste pårørende'.

Bestem, hvem der skal have pengene på industrienspension.dk/HvisDuDoer. Du skal bruge NemID til at logge på."

Af pensionsvejledning gældende fra 1/6 2021 fremgår bl.a.:

"UDBETALING VED DØD

Ved dødsfald inden pensionering har dine nærmeste pårørende eller den eller dem, du har begunstiget, normalt ret til en udbetaling, der svarer til din opsparing. Dine efterladte skal betale en afgift til staten af udbetalingen. I nogle tilfælde skal de også betale boafgift og tillægsboafgift. Det kan du læse mere om på vores hjemmeside. Selvom der står, at der ikke skal betales skat eller afgift af en udbetaling ved død, kan modtageren stadig skulle betale boafgift.

Hvis du lige er begyndt at spare op til pension, er opsparingen ikke så stor. Derfor findes en dødsfaldssum, som ikke afhænger af opsparingens størrelse.

Dødsfaldssummen er som standard på 300.000 kr. og sikrer, at der bliver udbetalt mindst 300.000 kr. ved død, uanset hvor meget du har nået at spare op. Hvis der inden for de sidste 12 måneder er udbetalt aldersopsparing eller kapitalpension på grund af livstruende sygdom, bliver dødsfaldssummen dog reduceret med et tilsvarende beløb. Der skal ikke betales skat eller afgift af dødsfaldssummen.

Dødsfaldssummen bortfalder, hvis du bliver passivt medlem, begynder at få livslang pension eller ratepension udbetalt, eller hvis du har nået folkepensionsalderen. Selvom dødsfaldssummen er faldet bort, bliver opsparingen stadig udbetalt, hvis du dør, før du er gået på pension.

Udbetaling ved død sker uden om boet, medmindre du aktivt har valgt, at den skal udbetales til boet. At den bliver udbetalt uden om boet betyder, at dine efterladte får pengene, selvom du ved din død havde gæld, og der ikke er penge nok i boet til at betale gælden.

På din pensionsoversigt kan du se, hvor meget der vil blive udbetalt på den dato pensionsoversigten gælder for, og på Min side på vores hjemmeside kan du se, hvor meget der i dag vil blive udbetalt, hvis du dør.

...

Begunstigelse

Hvis du ikke selv indsætter en begunstiget til udbetalingen ved død, vil dine 'nærmeste pårørende' automatisk være indsat som begunstigede. Det kaldes en standardbegunstigelse.

Når standardbegunstigelsen er oprettet efter 1.1.2008 er 'nærmeste pårørende' personerne i nævnte rækkefølge:

- Din ægtefælle/registrerede partner
- Din samlever
- Dine børn og afdøde børns børn
- Dine arvinger efter testamente
- Dine arvinger efter arveloven.

Hvis du kom med i pensionsordningen før 2008, og ikke har ændret på begunstigelsen efter 1.1.2008, er din standardbegunstigelse oprettet før 1.1.2008. I den situation er 'nærmeste pårørende' personerne i denne rækkefølge:

- Din ægtefælle/registrerede partner
- Dine børn og afdøde børns børn
- Dine arvinger efter testamente
- Dine arvinger efter arveloven.

Hvis standardbegunstigelsen er fra før 2008, vil din samlever ikke få ret til udbetalingen. Hvis du gerne vil have, at din samlever kan få en udbetaling, hvis du dør, kan du selv indsætte din samlever som begunstiget.

En samlever kan kun være 'nærmeste pårørende', hvis samleveren har levet sammen med dig på en fælles bopæl, og I skal enten vente, have eller have haft børn sammen eller have levet sammen i et ægteskabslignende forhold på den fælles bopæl i de sidste 2 år før dødsfaldet.

Du kan frit vælge, hvem du vil begunstige til dødsfaldssummen. Du kan dog ikke indsætte et pengeinstitut, finansieringsselskab eller lignende som begunstiget.

Du kan af skattemæssige årsager kun vælge at begunstige bestemte personer til resten af udbetalingen ved død, som er den udbetaling, der cirka svarer til din opsparing. De personer, du kan indsætte som begunstigede, er:

- Dine nærmeste pårørende (se ovenfor)
- Din ægtefælle/registrerede partner
- Din fraseparerede eller fraskilte ægtefælle/registrerede partner
- En navngiven person, som du har fælles bopæl med på indsættelsestidspunktet.
- Dine børn, stedbørn* og deres livsarvinger
- Samlevers børn og deres efterkommere
- Ingen, så udbetalingen sker til boet.

*Stedbørn er din ægtefælles eller registrerede partners egne børn. Også efter en eventuel separation eller skilsmisse. En samlevers barn er ikke dit stedbarn.

Hvis du ikke efterlader dig ægtefælle, registreret partner, samlever eller livsarvinger (børn og disses efterkommere) og gerne vil tilgodesee personer eller velgørende foreninger, som du ikke kan indsætte som begunstigede (fx en god ven, som du ikke bor sammen med), kan du indsætte 'nærmeste pårørende' som begunstiget og samtidig oprette et testamente, hvor du tilgodeser de pågældende. Her vil udbetalingen ske uden om dødsboet til arvingerne ifølge testamentet. Efterlader du dig derimod ægtefælle, registreret partner, samlever eller livsarvinger (børn og disses efterkommere), kan du vælge 'ingen begunstigelse', og du skal samtidig oprette et testamente, hvor du tilgodeser de ønskede personer eller foreninger.

Udbetalingerne ved dødsfald udbetales uden om boet til de begunstigede, uanset om du ved din død efterlader dig gæld. Det gælder dog ikke, hvis du har valgt, at pengene skal udbetales til boet, eller du har indsat 'ingen begunstigelse'. Dine efterladte kan i visse tilfælde gøre indsigelse mod en begunstigelse. Bliver pengene udbetalt til boet, er de ikke kreditorbeskyttede, og dine efterladte kan havetvangsarveret, så du ikke kan råde over det fulde beløb.

Hvis du ikke ønsker 'nærmeste pårørende' som begunstiget, skal du give Industriens Pension besked om, hvem der så skal have udbetalingerne ved dødsfald. Du kan enten bruge begunstigelsesblanketten, som du finder på www.industrienspension.dk/blanketter, eller logge på Min side på vores hjemmeside, hvis du vil indsætte en begunstiget eller ændre begunstigelsen.

Ved ændringer i dine familiære forhold er det vigtigt, at du på ny overvejer, om begunstigelsen stadig svarer til dine ønsker. Det kan fx være, hvis du og din samlever flytter fra hinanden, du bliver gift, eller du får børn. Tager du ikke stilling til begunstigelse, når der sker ændringer i dit liv, kan der opstå tvivl om, hvem der skal have pengene, og det kan være, at udbetalingen ikke går til de personer, som du ellers gerne ville tilgodesee.

Vi udbetaler det, der er ret til ved dødsfaldet. Hvis vi efter dødsfaldet modtager indbetalinger, bliver de sendt videre til dødsboet. Det gælder dog ikke, hvis det er første rettidige indbetaling, da den skal bruges til at oprette forsikringen.

Hvis der hverken er nogen begunstigede eller 'nærmeste pårørende', vil der ikke blive udbetalt noget fra pensionsordningen, medmindre du har valgt, at pengene skal udbetales til boet."

Af forsikringsbetingelserne gældende fra 1/6 2021 fremgår bl.a.:

"§ 14 Udbetaling ved død

Hvis forsikrede afgår ved døden – uden at have anmodet om udbetaling af pension i henhold til §§ 10-12 – består udbetalingen ved død af op til tre elementer: Dødsfaldssum (gruppeforsikring), ratetforsikring ved død (rateforsikring) og aldersopsparing ved død (livsforsikring).

...

§ 18 Begunstigelse

Hvis den forsikrede ikke har meddelt Industriens Pension, at en eller flere personer skal være begunstigede, udbetales forsikringen til 'nærmeste pårørende', jf. forsikringsaftalelovens § 105 a.

Stk. 2

Den gruppe af modtagere, der kan tilgodeses ved at blive indsat som begunstiget til dødsfaldssummen samt de øvrige udbetalinger ved død, er nærmere beskrevet i pensionsvejledningen.

Ankenævnet for Forsikring

19.

98449

...

Stk. 4

Henvisningen i stk. 1 til forsikringsaftalelovens § 105 a gælder med virkning fra den 1. januar 2021 ikke længere for de forsikringer, der var i kraft ved udgangen af 2007. Hvis den forsikrede ønsker, at udbetalingen skal ske til nærmeste pårørende, som angivet i forsikringsaftalelovens § 105 a, skal den forsikrede selv ændre begunstigelsen."

Af selskabets mail til skifteretten fremgår bl.a.:

"Vi har fået oplyst, at [nu afdøde forsikringstager] er afgået ved døden [i 2021].

[Nu afdøde forsikringstager] havde pensionsordning hos Industriens Pension, og vi skal derfor til at igangsætte udbetaling af forsikringer ved død til de efterladte.

Underretning efter FAL (Forsikringsaftaleloven)

Udbetalingen til de efterladte fra Industriens Pension består af:

- Engangsudbetaling til efterladte på 11.041,36 kr. fri for statsafgift
- Løbende udbetaling til efterladte, svarende til et engangsbeløb på 104.286,45 kr. før statsafgift

Beløbene er før eventuel boafgift og uden særlig bonushensættelse, og der er ikke taget højde for en eventuel indbetaling fra arbejdsgiver efter dødsfaldet. Det betyder, at beløbene kan blive større eller mindre.

Begunstigelsen er: nærmeste pårørende."

Af skifterettens svar til selskabet fremgår bl.a.:

"Jeg har udfyldt de ønskede oplysninger på afdøde, der ifølge cpr hverken efterlader sig ægtefælle, samlever eller børn."

Af bobestyrerens brev af 17/2 2022 til selskabet fremgår bl.a.:

"Jeg har modtaget svar på arvingsundersøgelse fra Rigsarkivet.

Afdøde var ugift, og havde ikke samlever.

Afdøde har ikke livsarvinger.

Afdødes forældre er begge døde.

Afdøde havde ikke søskende.

Afdøde havde ikke oprettet testamente.

Udbetalinger fra Industriens Pension kan udbetales til dødsboet."

Af selskabets mail af 18/3 2022 til bobestyreren fremgår bl.a.:

"Begunstigelsen på ordningen har været nærmeste pårørende (før 2008), og da der ikke efterlades nogen nærmeste pårørende efter FAL § 105a, vil der ikke ske udbetaling.

Jeg henviser til vores pensionsvejledning side 23, hvor der står følgende:

Hvis der hverken er nogen begunstigede eller 'nærmeste pårørende', vil der ikke blive udbetalt noget fra pensionsordningen, medmindre du har valgt, at pengene skal udbetales til boet."

Af bobestyrerens mail af 3/5 2022 til selskabet fremgår bl.a.:

"Rækkefølgen i udbetaling af pensionsordningen fremgår af side 22 nederst og side 23 øverst i den fremsendte pensionsvejledning. Og heraf fremgår det, hvis der ikke er nogen arvinger, så sker udbetalingen til boet.

I henhold til forsikringsaftalelovens § 105, defineres nærmeste pårørende, og det følger af § 105 b, at hvis forsikringstageren ikke har indsat en begunstiget skal forsikringssummen udbetales ved forsikringstagerens død til nærmeste pårørende, jfr. § 105 a. Hvis der ikke er nogen nærmeste pårørende, tilfalder forsikringssummen forsikringstagerens dødsbo.

Det er i overensstemmelse med det på side 22 nederst og side 23 øverst.

Alt andet ville jo også forekomme helt urimeligt, nemlig at der ikke ville komme noget til udbetaling.

Jeg skal derfor anmode om, at forsikringssummen udbetales til boet."

Af selskabets mail af 2/6 2022 til bobestyreren fremgår bl.a.:

"Forsikringen er oprettet med en standardbegunstigelsesklausul, hvorefter nærmeste pårørende indsættes på nytegnings tidspunktet. Uden denne standardklausul ville udbetalingen skulle ske til boet. Industriens Pension har samme kutyme som i branchen som helhed nemlig, at der ikke sker udbetaling til boet.

Forsikringsaftaleloven kan fraviges ved aftale, fordi den er fakultativ. Det fremgår tydeligt af aftalegrundlaget i Industriens Pension, at der ikke sker udbetaling til boet, når der ikke er nogen nærmeste pårørende at udbetale til."

Nævnet udtaler:

Den nu afdøde forsikringstager blev optaget i pensionsordningen i 1993 med en standardbegunstigelsesklausul, hvor beløb, der forfaldt ved forsikringstagerens død, tilfaldt forsikringstagerens nærmeste pårørende som defineret i den dagældende § 105 i forsikringsaftaleloven. Af lov om forsikringsaftaler nr. 726 af 24/10/1986 – der var gældende i 1993 – fremgår det i § 104, at "når ingen begunstiget er indsat, og forsikringssummen skal udbetales ved forsikringstagerens død, tilfalder den hans dødsbo". Aftalegrundlaget for pensionsordningen blev løbende

ændret siden 1993. Standardbegunstigelsen blev ikke ændret inden forsikringstagerens død i 2021.

Klageren – der er forsikringstagerens dødsbo – er utilfreds med, at selskabet ikke vil udbetale ydelser til dødsboet. Klageren har anført, at selskabet ikke har fremlagt bevis på, at forsikringstageren ikke ville have udbetaling til boet.

Selskabet har afgjort, at der ikke vil ske udbetaling, idet forsikringstageren ikke efterlod sig nogen begunstigede eller nærmeste pårørende, og idet forsikringstageren ikke har lavet en begunstigeserklæring til fordel for boet. Selskabet har oplyst, at "efter ændringen af forsikringsaftaleloven i 2008 blev ordningen i henhold til opsamlingsbestemmelsen i forsikringsaftalelovens § 105 b, stk. 1, 2. punktum, udbetalt til dødsboet, hvis der ikke var nogen efterladte. Som det fremgår af medlemspecen fra 2012, [bilag S], var der ikke før 2013 nogen undtagelse fra reglen i forsikringsaftaleloven". Selskabet har anført, at bestyrelsen har ret til at ændre i aftalegrundlaget. Bestyrelsen indførte pr. 1/1 2013, at der ikke sker udbetaling ved dødsfald, hvis der hverken er nogen begunstigede eller nogen nærmeste pårørende. Reglen er ændret pr. 1/1 2018, så der kan ske udbetaling til boet betinget af, at medlemmet vælger, at dette skal være tilfældet. Selskabet har anført, at forsikringsaftalelovens § 105 b, stk. 1, 2. punktum, om udbetaling til dødsboet er fraveget, jf. forsikringsaftalelovens § 3. Selskabet har anført, at selskabet sendte breve til forsikringstageren om, at han kunne vælge, hvem der skulle have udbetaling ved dødsfald. Brevene blev sendt til alle, som ikke selv havde udfyldt en begunstigeserklæring.

Subsidiært har selskabet gjort gældende, at Højesterets dom af 3/9 2020 (Ugeskrift for Retsvæsen 2020, side 3797) medfører, at ordningen uanset ændringerne i aftalegrundlaget, er omfattet af den før 2008 gældende § 104 i forsikringsaftaleloven, hvorefter der alene skal ske udbetaling til boet, hvis der ikke er en standardbegunstigelse. Da forsikringstageren ikke har slettet eller ændret standardbegunstigelsen, kan der ikke ske udbetaling til dødsboet.

Af § 11, stk. 2, i forsikringsbetingelserne fra 1993 fremgår det, at "engangsbeløb, der forfalder ved forsikringstagerens død, tilfalder forsikringstagerens nærmeste pårørende som defineret i forsikringsaftalelovens § 105".

Af § 11 om engangsbeløb og månedlige beløb i forsikringsbetingelserne gældende fra 1/7 2007 til 31/12 2007, at "udbetalinger, der forfalder ved forsikringstagerens død eller senere, tilfalder forsikringstagerens nærmeste pårørende, som defineret i forsikringsaftalelovens § 105, medmindre forsikringstageren skriftligt har meddelt Industriens Pension, at en anden begunstiget ønskes indsat. I så fald tilfalder udbetalinger denne".

Det fremgår af § 20, stk. 1, i forsikringsbetingelserne gældende fra 1/1 2008 til 30/6 2009, at "hvis den forsikrede ikke ved en skriftlig henvendelse til Industriens Pension har indsat en eller flere personer som begunstigede, udbetales forsikringen til 'nærmeste pårørende', jf. forsikringsaftalelovens § 105 a".

Det fremgår af § 20, stk. 5, at "henvisningen i stk. 1 til § 105 a gælder med virkning fra den 1. juli 2008 også for de forsikringer, der var i kraft ved udgangen af 2007. Hvis den forsikrede ikke ønsker, at udbetalingen skal ske til nærmeste pårørende, som angivet i § 105 a i forsikringsaftaleloven, skal den forsikrede selv indsætte en særligt begunstiget".

Af medlemspjece gældende fra 1/4 2012 til 31/12 2012 fremgår ingen undtagelse fra reglen i forsikringsaftalelovens § 105 b.

Det fremgår af medlemspjece gældende fra 1/1 2013 til 31/3 2013, at "hvis der hverken er nogen begunstigede eller 'nærmeste pårørende', vil der ikke blive udbetalt noget fra pensionsordningen".

Af selskabets brev af 23/5 2013 til forsikringstageren fremgår det, at "det er vigtigt, at du er opmærksom på, hvem der får penge fra din pensionsordning, når du dør. Hvis du ikke tidligere aktivt selv har begunstiget nogen, udbetaler vi til dine nærmeste pårørende".

Det fremgår af pensionsvejledning gældende fra 1/4 2018, at "hvis du ikke selv indsætter en begunstiget til udbetalingerne ved død, vil dine 'nærmeste pårørende' automatisk være indsat som begunstigede. ... Udbetalingerne ved dødsfald udbetales uden om boet til de begunstigede, uanset om du ved din død efterlader dig gæld. Det gælder dog ikke, hvis du har valgt, at pengene skal udbetales til boet. Dine efterladte kan i visse tilfælde gøre indsigelse mod en begunstigelse. ... Hvis der hverken er nogen begunstigede eller 'nærmeste pårørende', vil der ikke blive udbetalt noget fra pensionsordningen, medmindre du har valgt, at pengene skal udbetales til boet".

Af selskabets brev af 16/10 2020 til forsikringstageren fremgår det, at "vi skriver til dig, fordi der ikke må være usikkerhed om, hvem der skal have din pension, hvis du dør. Du kan fjerne usikkerheden ved at træffe et valg nu. Du skal vælge, om din pensionsopsparing skal udbetales til navngivne personer eller til 'Nærmeste pårørende'. ... Uanset hvem der skal have pengene, er det vigtigt, at du foretager et valg. Ellers kan dine efterladte komme til at stå i en usikker situation, og måske bliver pengene ikke fordelt sådan, som du ønskede".

Det fremgår af selskabets brev af 14/2 2021 til forsikringstageren, at "der må ikke være usikkerhed om, hvem der skal have din pensionsopsparing, hvis du dør. Du skal derfor vælge, om din pensionsopsparing skal udbetales til navngivne personer eller til 'Nærmeste pårørende'".

Af pensionsvejledningen fra 1/6 2021 fremgår det, at "udbetaling ved død sker uden om boet, medmindre du aktivt har valgt, at den skal udbetales til boet. ... Hvis du ikke selv indsætter en begunstiget til udbetalingen ved død, vil dine 'nærmeste pårørende' automatisk være indsat som begunstigede. Det kaldes en standardbegunstigelse. ... Hvis du kom med i pensionsordningen før 2008, og ikke har ændret på begunstigelsen efter 1.1.2008, er din standardbegunstigel-

se oprettet før 1.1.2008. I den situation er 'nærmeste pårørende' personerne i denne rækkefølge: Din ægtefælle/registrerede partner. Dine børn og afdøde børns børn. Dine arvinger efter testamente. Dine arvinger efter arveloven. ... Hvis der hverken er nogen begunstigede eller 'nærmeste pårørende', vil der ikke blive udbetalt noget fra pensionsordningen, medmindre du har valgt, at pengene skal udbetales til boet".

Det fremgår af § 18, stk. 1, i forsikringsbetingelserne gældende fra 1/6 2021, at "hvis den forsikrede ikke har meddelt Industriens Pension, at en eller flere personer skal være begunstigede, udbetales forsikringen til 'nærmeste pårørende', jf. forsikringsaftalelovens § 105 a". Af § 18, stk. 4, fremgår det, at "henvisningen i stk. 1 til forsikringsaftalelovens § 105 a gælder med virkning fra den 1. januar 2021 ikke længere for de forsikringer, der var i kraft ved udgangen af 2007. Hvis den forsikrede ønsker, at udbetalingen skal ske til nærmeste pårørende, som angivet i forsikringsaftalelovens § 105 a, skal den forsikrede selv ændre begunstigelsen".

Nævnet må lægge til grund, at der ved oprettelsen af forsikringstagerens ordning ville ske udbetaling ved død til dødsboet, hvis medlemmet ikke havde indsat en begunstiget.

Nævnet må – i overensstemmelse med det af selskabet oplyste – lægge til grund, at der efter ændringen af forsikringsaftaleloven i 2008 kunne ske udbetaling af ydelser ved død til dødsboet efter forsikringsaftalelovens § 105 b, stk. 1, 2. punktum, hvis der ikke var nogen nærmeste pårørende. Nævnet bemærker, at der ikke fremgår nogen undtagelse til reglen i forsikringsaftalelovens § 105 b i medlemspecen gældende fra 1/4 2012 til 31/12 2012.

Nævnet må lægge til grund, at selskabets bestyrelse pr. 1/1 2013 indførte, at der ikke kunne ske udbetaling af ydelser ved død, hvis der hverken var nogen begunstigede eller nogen nærmeste pårørende. Bestyrelsen har ændret reglen pr. 1/1 2018, så der kan ske udbetaling til boet, hvis et medlem aktivt har valgt dette.

Ankenævnet for Forsikring

25.

98449

Efter en gennemgang af sagen finder nævnet, at der ikke er grundlag for at kritisere selskabets afgørelse.

Nævnet har blandt andet lagt vægt på, at forsikringstageren på dødsfaldstidspunktet var omfattet af aftalegrundlaget fra 1/6 2021, og at det af pensionsvejledningen fra 1/6 2021 fremgår, at der ikke vil blive udbetalt noget fra pensionsordningen, hvis der ikke er nogen begunstigede eller nærmeste pårørende, medmindre forsikringstageren har valgt, at pengene skal udbetales til boet.

Nævnet har også lagt vægt på selskabets oplysning om, at forsikringstageren ikke havde indsat en navngiven begunstiget og ikke efterlod sig nærmeste pårørende.

Nævnet bemærker, at selskabet i flere breve oplyste om vigtigheden af, at forsikringstageren besluttede, hvem der skulle have udbetalt dækningen ved dødsfald, og at forsikringstageren ikke reagerede på brevene.

Som følge heraf

b e s t e m m e s :

Klageren får ikke medhold.

Jens Kruse Mikkelsen

formand